

Sprawozdanie
z Międzynarodowej Konferencji Naukowej
„Edukacja – Natura – Technologia:
innowacje pedagogiczne w kształtowaniu kompetencji
współczesnego nauczyciela”
oraz
III Międzynarodowego Spotkania Szkoleniowego
projektu Polish PIE
(Pedagogical Innovation in Education)
Poznań, 10-13 listopada 2023 roku

Od 10 do 13 listopada 2023 roku na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyło się III Międzynarodowe Spotkanie Szkoleniowe (III MSS) projektu „Innowacje pedagogiczne w edukacji polonijnej. Wspieranie kompetencji nauczycieli w środowisku dwu i wielojęzycznym” (Polish PIE: Pedagogical Innovation in Education), nr 2022-1-PL-01-KA220-SCH-000086408, dofinansowanego przez Unię Europejską. Projekt realizowany jest od listopada 2022 roku do listopada 2024 roku, we współpracy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Polska – koordynator) z instytucjami: Associació Cultural Escuela Polaca (Hiszpania), Polski Skolinn i Reykjavik (Islandia), Polonyalılar Kültür ve Eğitim Derneği (Turcja) i Consiglio dell’Istruzione in lingua Polacca in Italia (Włochy). Koordynatorką główną projektu jest dr Michalina Kasprzak. Organizatorem i gospodarzem wydarzenia była Pracownia Badań nad Procesem Uczenia się Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM.

Pierwszego dnia III MSS goście zagraniczni wizytowali Wydział Biologii, pod opieką prof. UAM dr hab. Elizy Rybskiej z Laboratorium Dydaktyki i Ochrony Przyrody. Podczas spaceru po Wydziale różnorodność bogactwa fauny i flory zaprezentował gościom dr hab. Szymon Konwerski, kierownik Zbiorów Przyrodniczych. Następnie uczestnicy projektu odwiedzili Centrum Neuronauki Poznawczej, gdzie prof. UAM dr hab. Michał Klichowski, dr Agnieszka Rościszewska oraz dr Tomasz Przybyła (z Pracowni Badań nad Procesem Uczenia się Wydziału Studiów Edukacyjnych) zaprezentowali działalność naukowo-badawczą oraz specjalistyczny sprzęt badawczy w laboratorium. Po przerwie obiadowej członkowie projektu wyruszyli na wyprawę krajoznawczą do Rezerwatu przyrody „Meteoryt Morasko”, gdzie w jesiennej aurze zrealizowali zadania i ścieżkę edukacyjną przygotowaną przez mgr inż. Annę Klichowską.

Podczas kolejnych dni III MSS członkowie projektu odbyli między innymi szkolenie „Efektywna komunikacja w środowiskach dwu i wielojęzycznych”, przeprowadzone na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu przez

dr Michalinę Kasprzak, czy spotkanie koordynatorów projektu Polish PIE (ze wszystkich krajów partnerskich). Odwiedzili Ogród Botaniczny UAM w Poznaniu, gdzie z technologicznymi rozwiązaniami i przyrodniczymi szlakami edukacyjnymi zapoznała wszystkich mgr inż. Anna Klichowska. Brali również udział w społeczno-kulturalnej ofercie miasta Poznania, uczestnicząc między innymi w Dniach Świętomarcińskich w centrum Poznania (pod opieką dr Michaliny Kasprzak), spacerując szlakiem Traktu Królewsko-Cesarskiego w Poznaniu (pod przewodnictwem dra Mateusza Marciniaka), czy relaksując się podczas spektaklu „Kanapka z człowiekiem” w Teatrze Nowym w Poznaniu.

Ostatniego dnia szkoleniowego, 13 listopada 2023 roku, Pracownia Badań nad Procesem Uczenia się zorganizowała Międzynarodową Konferencję Naukową, zatytułowaną „Edukacja – Natura – Technologia: innowacje pedagogiczne w kształtowaniu kompetencji współczesnego nauczyciela”. Konferencja odbyła się podczas III Międzynarodowego Spotkania Szkoleniowego, w ramach projektu Polish PIE: Pedagogical Innovation in Education. Honorowym patronatem konferencję objęła Pani Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu – prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska. W skład Komitetu Naukowego wchodziło: dr Michalina Kasprzak – przewodnicząca, dr Mateusz Marciniak – wiceprzewodniczący, dr Tomasz Przybyła – sekretarz, prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, prof. UAM dr hab. Aleksandra Boroń, prof. UAM dr hab. Justyna Gulczyńska, prof. UAM dr hab. Hanna Krauze-Sikorska, prof. UAM dr hab. Michał Klichowski, prof. UAM dr hab. Eliza Rybska. W skład komitetu organizacyjnego wchodziło: dr Michalina Kasprzak – przewodnicząca, dr Mateusz Marciniak – wiceprzewodniczący, dr Joanna Sikorska – sekretarz, dr Tomasz Przybyła, dr Agnieszka Rościszewska, mgr inż. Anna Klichowska, mgr Karina Barecka, mgr Anna Borkowska. W spotkaniu i konferencji wzięło udział około 30 osób, z czego ponad połowę stanowili goście zagraniczni z Hiszpanii, Islandii, Włoch i Turcji.

Konferencję otworzyła Pani Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych – prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, witając zgromadzonych gości, a także podkreślając istotę założeń projektu, jak również życząc udanych obrad. Następnie głos zabrała dr Michalina Kasprzak, zarysowując historię powstania i założenia projektu, dotychczasowe osiągnięcia w toku jego trwania oraz plany na dalsze etapy. Konferencja podzielona była na trzy części – dwie sesje plenarne oraz sesję szkoleniową.

W pierwszej sesji plenarnej wykład inauguracyjny, zatytułowany „Edukacja wielokulturowa: Teoria i praktyka społeczna” wygłosiła prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik (WSE UAM w Poznaniu), w którym poruszyła tematykę sytuacyjnej działalności międzykulturowej, kluczowej w Polsce w odniesieniu do uchodźców ukraińskich. Nawiązała również do dwóch edycji Konkursu „W zwykłych słowach wielka MOC!”, który poprzez tworzone przez studentów i doktorantów opowiadania, bajki, czy wiersze niósł wsparcie najmłodszym w sytuacji kryzysowej. Następnie wykład plenarny: „Edukacja polonijna i polska za granicą

w perspektywie historycznej i współczesnej – zarys problematyki” wygłosiła prof. UAM dr hab. Justyna Gulczyńska (WSE UAM w Poznaniu), w którym zaprezentowała współczesną edukację polonijną i polską za granicą oraz jej historyczne podłoże. Zwieńczeniem pierwszej sesji plenarnej było wystąpienie, zatytułowane „Edukacja dzieci z pokolenia Alfa – wyzwania rzeczywistego i cyfrowego świata” dr Joanny Sikorskiej oraz prof. UAM dr hab. Hanny Krauze-Sikorskiej (WSE UAM w Poznaniu), oscylujące wokół edukacji dzieci z perspektywy wyzwań współczesnego społeczeństwa.

Druuga sesja plenarna stanowiła połączenie teorii z praktyką. Podczas niej głos zabrali przedstawiciele wszystkich instytucji partnerskich biorących udział w projekcie Polish PIE. Rozpoczęła się wykładem plenarnym prof. UAM dr hab. Elizy Rybskiej (Wydział Biologii UAM w Poznaniu), która w swoim referacie: „Obserwować, by czuć, a nie obrachowywać” podkreśliła znaczenie rozwijania umiejętności obserwacji wśród uczniów. Odnosząc się do głównych założeń projektu Polish PIE, zaakcentowała konieczność prowadzenia obserwacji w naturze i dla natury, z uwzględnieniem wszystkich aspektów czynności, komentarzy i pytań. Podczas wykładu przedstawiła wskazówki metodyczne dla nauczycieli i nauczycielek, zwracając uwagę na konieczność nakierowywania uczniów na pytania problemowe podczas eksplorowania środowiska naturalnego.

Następnie głos zabrali doktoranci, nauczyciele akademicy (UAM w Poznaniu) i szkolni (z instytucji partnerskich). Jako pierwsze tematykę edukacji przyrodniczej podjęły Agata Maria Jankowska oraz Joanna Wesołowska z Consiglio dell'Istruzione in lingua Polacca in Italia (Włochy). W wystąpieniu „Edukacja przyrodnicza wyzwaniem w polonijnych szkołach z Padwy, Perugii i Campigli dei Berci we Włoszech” prelegentki ukazały wyzwania, jakie edukacja przyrodnicza początkowo stanowiła dla polskich nauczycieli we Włoszech oraz sposoby radzenia sobie z nimi. Doktor Tomasz Przybyła (WSE UAM w Poznaniu) wygłosił referat, zatytułowany „Technologie informacyjno-komunikacyjne w edukacji przyrodniczej – nowe możliwości edukacyjne”, podejmując próbę zestawienia szkoły stechniczowanej *vs* natura wśród uczniów. Podczas wystąpienia zaprezentował wybrane narzędzia TIK, mające na celu pobudzenie uczniów do aktywności w kontakcie z naturą. Wśród wyróżnionych aplikacji znalazły się między innymi *What is that leaf?* (Centrum Informacyjne Lasów Państwowych) czy *Geocaching*. Wypracowane rozwiązania praktyczne dotyczące obserwacji przyrody przez dzieci w szkole w wystąpieniu „Kształtowanie umiejętności obserwowania przyrody u dzieci w wieku wczesnoszkolnym w szkole polonijnej w Antalyi” przedstawiły reprezentantki Polonyalılar Kültür ve Eğitim Derneği (Turcja) – Magdalena Drop-Altıntaş i Monika Iştin. Zadania zaproponowane podczas wcześniejszych szkoleń projektowych okazały się motywacją do podjęcia przez pedagogów pierwszych prób przeprowadzenia zajęć z uczniami poza budynkiem szkoły. Było to niezwykle doświadczenie zarówno dla nauczycieli, jak i uczniów szkoły polonijnej w Antalyi. Referat „Edukacja przyrodnicza w kontekście wielokulturowym – perspektywa kształtowania kompetencji kluczowych” zaprezentował dr Mateusz Marciniak (WSE

UAM w Poznaniu). W wystąpieniu zawarł podstawowe informacje na temat kompetencji społeczno-przyrodniczych w edukacji, uwzględniając perspektywę środowiska wielokulturowego. Ze względu na nadzwyczajne okoliczności, wynikające z zagrożenia erupcją wulkanu na Islandii, prelegentki Polski Skólinn í Reykjavík (Islandia) – Mariola Bondarow, Katarzyna Dreksa musiały wcześniej opuścić spotkanie projektowe. Prezentację „Wpływ obserwacji przyrodniczych na jakość edukacji dzieci na przykładzie uczniów Szkoły Polskiej w Reykjavíku im. Janusza Korczaka” wraz z krótkim jej omówieniem przedstawiła dr Michalina Kasprzak – kierownik główny projektu. Magister Karina Barecka oraz mgr Anna Borkowska – doktorantki Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UAM w Poznaniu (WSE UAM w Poznaniu), w referacie zatytułowanym „W (nie)zwykłych bajkach wielka MOC. O potencjale wykorzystywania literatury dziecięcej w edukacji przyrodniczej”, odwołały się do działań podjętych w ramach projektu „W zwykłych słowach wielka MOC!” (o którym w pierwszej części opowiedziała prof. dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik). Prelegentki przedstawiły cechy literatury dziecięcej, scharakteryzowały przebieg tworzenia autorskiej bajki pt. „Kolory łąki”, jak również opisały praktyczne rozwiązania z dziedziny edukacji przyrodniczej, które stosują w pracy z najmłodszymi. Doświadczeniem szkolnym podzieliły się także reprezentantki Asociació Cultural Escuela Polaca (Hiszpania) – Joanna Tylek oraz Ewa Hojna. W wystąpieniu zatytułowanym „Dzieci obserwują otaczającą nas przyrodę. Doświadczenia dzieci 6-letnich ze Szkoły Polskiej w Barcelonie i dzieci 2-3-letnich ze Szkoły Polskiej w Gavá” prelegentki scharakteryzowały przebieg obserwacji przyrodniczych w dwóch różnych grupach wiekowych (u dzieci 6-letnich oraz w grupie 2-3-letnich), jak też praktyczne działania podjęte z uczniami na bazie poczynionych obserwacji. Następnie głos zabrali dr Mateusz Marciniak, dr Michalina Kasprzak, dr Katarzyna Forecka-Waśko i prof. UAM dr hab. Sylwia Jaskulska (WSE UAM w Poznaniu). W referacie „Wykorzystanie nowych technologii w edukacji artystycznej na przykładzie projektu Critical Arts Education for Sustainable Society (CARE/SS)” opisali działania podjęte w ramach projektu „Critical Arts Education for Sustainable Society (CARE/SS)”, egzemplifikując w ten sposób ideę współpracy międzynarodowej uniwersytetów. Jednocześnie skupili się na wykorzystywanych w projekcie nowych technologiach, które mogą z powodzeniem zostać zastosowane nie tylko w edukacji artystycznej, ale również w edukacji przyrodniczej.

Część naukowa zakończyła się wspólną przerwą obiadową, po której nastąpiło rozpoczęcie sesji szkoleniowej. Szkolenie, zatytułowane „Natura w muzyce”, dla nauczycieli polonijnych przeprowadziła dr Katarzyna Forecka-Waśko, podczas którego nauczyciele wykorzystywali dary natury oraz instrumenty, aby wspólnie tworzyć muzyczne uniesienia. Nauczyciele poza utworami poznali techniki oraz metody pracy z wykorzystaniem muzyki i ruchu, które w przyszłości mogą wykorzystać w pracy z dziećmi, między innymi podczas zajęć przyrodniczych. Po szkoleniu odbyło się podsumowanie konferencji i spotkania projektowego w Poznaniu.

Składamy serdeczne podziękowania Pani Dziekan WSE UAM w Poznaniu – prof. dr hab. Agnieszce Cybal-Michalskiej za organizacyjne i merytoryczne wsparcie. Dziękujemy członkom komitetu naukowego i organizacyjnego za pomoc w przygotowaniu oraz zrealizowaniu tego przedsięwzięcia. Zapraszamy do śledzenia postępów projektowych na stronie www projektu: <https://polishpie.amu.edu.pl/> oraz profilach mediów społecznościowych.

Karina Barecka

ORCID 0000-0003-2270-8205

Anna Borkowska

ORCID 0000-0002-9966-1110

Michalina Kasprzak

ORCID 0000-0003-4106-6391